

- Renn Kalender**, österr.-ungar. Jahrg. 1876. II. Theil. (Bécs. Beck Fr. 160 lap., ára 1 frt 50 kr.)
- Schreuzel M.** Beitrag zur Lösung d. Bankfrage m. Berücksichtigung d. gegenw. österr.-ungar. Monarchie. (Lemberg. Wild K. 8 r. 48 l. ára 60 kr.)
- Smets Moritz.** Geschichte der österreichisch-ungarischen Monarchie. Ein Volksbuch mit 12 Illustrationen. Vollständig in 16 bis 17 Liefergen à 30 kr. I—II. Liefg. (Bécs. Hartleben. 8-r. 1—96 l.)
- Uebersicht** des gegenwärtigen Standes der k. und k. österr.-ungar. Consulämter in sämmtl. fremden Staaten. (Bis 28. Febr. 1877.) (Bécs. cs. k. udv. s államnyomda. 8-r. 18 l. ára 20 kr.)
- Verkehrs-Karte** von Oesterreich-Ungarn in drei Farben. (Teschen. Prochaska Károly, ára 1 frt.)
- Wurzbach Constant.** Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich enthaltend die Lebensskizzen der denkwürdigsten Personen, welche seit 1750 in den österr. Krouländern geboren wurden oder darin gelebt haben. XXXIII. Theil. Mit 5 geneal Tabellen. (Bécs. Cs. k. udv. és államnyomda. 8-r. 362 l.)

Vegyes közlemények.

A Corvinák. A török birodalom uralkodójának nagylelkű ajándéka, mely Hunyady Mátyás világhírű könyvtárának jelentékeny maradványait hazánkunk visszaadta, könyvtáraink és könyvészetünk történetének egyik legörvendetesebb eseménye. A „Szemle“ közlelbbi füzete a 35 codexnek részletes ismertetését fogja hozni.

A kövecsesi Dancs-család levéltára. A Nemzeti Múzeum könyvtára újabban a gömörmegeyi kövecsesi Dancs-család levéltárával szaporodott, melyet Dancs László kövecsesi földbirtokos úr, oly föltétel alatt bocsátott a Nemzeti Múzeum rendelkezésére, hogy itt a család tulajdonjogának föntartása mellett, örök letéteményképen elkülönítve őriztessék. Ez már a negyedik levéltár, melyet a Nemzeti Múzeum alig egy év alatt őrizete alá fogadott, hogy itt valamennyit közkincsévé tegye a hazai történetbuvároknak. A levéltár a Hanvay-levéltár szomszédságában van felállítva s az Árpád-házi királyok idejéből 6, a vegyes házi korszakból a mohácsi vészig 82, azontúl a legújabb korig 36, összesen 124 oklevelet, 206 levelet, 142 másolatot, 77 kötelezvényt, nyugtát és elenchust, mindössze 549 darabot tartalmaz. Legrégibb oklevele 1269-ből való, melyben az esztergomi káptalan bizonyítja: hogy Máté Mátyás fia Zabrag comes unokaöcsese, Sándort, Poruos fiát, a köztük fenforgott vitás ügyben, a káptalan színe előtt kielégítette. Érdekes továbbá

a két lovaspecsétetes oklevél, az egyik Fülöp nádor 1325-ik, a másik László, opuliai herceg és nádor 1368. évi kiadványa; mindkettő meglehetősen conserválva. A magyar levelek közt legrégibb: Derecsény Ambrus záloglevele 1546-ból. — Mindezek a hazai történet, jogtörténet és közmivelődés-történethez, de különösen Gömör-megyé monographiájához érdekes adalékokat fognak szolgáltatni.

Gróf Berényi Ferencz, mint családjának utolsó férfisarja, dús levéltárát a M. N. Múzeumnak ajánlotta fel. Ez az ötödik családi levéltár, mely egy év leforgása alatt, az országos könyvtárba jut.

Erdélyi szombatosok. A szombatosok felekezete Erdélyben Rákóczy György alatt kezdett terjedni, de 1638-ban a deési országgyűlésen elnyomatott. Ennek daczára azonban, az erdélyi részekben utódjaik mai napig léteznek s a Múzeum könyvtára a mult hónapban vásárolt 3 XVIII—XIX. századi magyar kéziratot, melyekben nevezett felekezetnek szertartásai egész terjedelmökben vannak foglalva. Érdekesek e kéziratok azért, mert magyar nyelven írvák, mely nyelv egyúttal a különben zsidó felekezetnek szertartási nyelve volt. Ajánljuk azok figyelmébe, kik a szombatosok történetével foglalkoznak.

Mustaffa budai pasa levelei. A múzeumi könyvtár újabban Mustaffa pasa eredeti levelezéseinek egy részét szerezte meg, melyeket a nevezett pasa 1572—1578 közötti időszakban Rudolf és Miksa császárokkal, Ernő főherczeggel, Trautson Jánossal és más magyarországi pasákkal folytatott. A pasák levelezései törökül, a többiek magyarul vannak írva és pedig szép tömör magyarsággal. Az érdekes levelek száma 48-ra megy.

A Rummy-család levéltára. Hasonlóképen vásárlás útján került legközelebb a könyvtár tulajdonába a Rummy-család egyik ágának levéltára, mely Vas, Somogy, Sopron, Zala, Nyitra és győrmegyei okmányokban gazdag. A levéltár 16 Árpád-kori, 109 Anjou-kori, 56 Zsigmond, Hunyady és Jagelló-koriok levelet tartalmaz s a többi a mohácsi vészen túl terjedő XVI, XVII. és XVIII. századi oklevelekkel és levelekkel egyútt összesen 301 darabot tesz ki.

A keszthelyi könyvtár. A „Könyv-Szemle“ I. füzetében Szilágyi Sándor a bécsi Theresianum könyvtárának XVI. századbeli unicumjait ismerteti. Jó zsa László úrnak a keszthelyi gróf Fesztetich-féle könyvtár örének szíves közléséből örömmel értesülünk, hogy a 4-ik szám alatt ismertetett munka (Igen szép historia Sigmond csaszarnak idejében lőtt dolog... sine anno) ama könyvtár-

ban is megvan; hogy továbbá a 11. szám alatt ismertetett munkának (Az . . . Troia . . . varosanac . . . veszedelmerol . . . Kolozsvar. 1586.) régibb, 1582. évi debreczeni kiadásából teljes példányt bír. Reméljük, hogy közelebb az említett könyvtárnok úrtól a keszthelyi könyvtár részletes ismertetését közölhetjük.

„Egy régi magyar könyv“ cím alatt a „Magyar Állam“ apr. 21-iki számában Tóth Mike tanár úr a „Könyv-Szemle“ I. füzetének egyik közleménye alkalmából ismerteti Pesthi Gábor Nomenclatur-ájának 1538-iki kiadását, melynek egyetlen ismert példányát a kalocsai főegyházi könyvtár bírja. A tanár úr becses cikkére azonban két észrevételt kell tennünk. Mi azt mondtuk, hogy a Nomenclatura 1568-iki kiadásából két példányt ismerünk: a műzeumit és a szatmárit; a tanár úr szerint a kalocsai a „harmadik“ példány. A bibliographia minden kiadást külön munka gyanánt tekint. És így az első kiadásból fennmaradt egy példányt a későbbi kiadások példányaitól szorosán meg kell különböztetni. Továbbá a tanár úr Jankovics Miklósról szólván, megjegyzi „úgy tudom, Kalocsán könyvtárnok volt“. Jankovics Miklós előkelő földbirtokos és köztudomás szerint európai hírű régész és gyűjtő volt, kinek könyv-, kézirat-, régiség- és érem-gyűjteményét az 1836-iki országgyűlés 125,000 ezüst forinton vásárolta meg a Nemzeti Múzeum részére, és kitől számos becses régészeti, könyvészeti és történeti dolgotat bocsátott közre.

Az amerikai Egyesült-Államok könyvtárai. Az Egyesült-Államok kormánya a philadelphiai nemzetközi kiállítás alkalmából közrebocsátotta a területén fennálló nyilvános könyvtárak ismertetését. A munka címe: „Public Libraries in the united states of America, their history, condition and managenent. Washington. 1876.“ 1189 lapra terjedő kötet *3647 könyvtárt* sorol fel és ismertet. E roppant szám akként magyarázható meg, hogy a lajstromba az összes tanintézetek könyvtárai fel vannak véve, olyanok is, melyeknek könyvkészlete 200—300 kötetből áll. Az Egyesült-Államok kormánya ezen munkát, mely a birodalom kultúrai állapotainak fényes emléke, a világ összes nagyobb könyvtárainak ajándékkul küldötte.

A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára többes példányai jegyzékének második füzte minap jelent meg és tartalmazza 1) a régi magyar irodalomhoz tartozó munkákat; 2) Magyarország történetére vonatkozó kisebb nyomtatványokat a XVI-ik és XVII-ik századból;

3) az úgynevezett hungaricáknak egy részét és 4) az általános történelmet.

A „Magyar Könyvészet 1876-ban“ című könyvészeti művet Makáry Gerő szerkesztése alatt kiadta a „budapesti könyvkereskedősegédek egylete“; az előszóban kifejezvé, miszerint az egylet szándéka ezentúl minden évben ily kimutatást a lefolyt évben megjelent könyvekről kiadni, úgymint külföldön egyes kiadók már igen régen tesznek, például Hinrichs Lipcsében. Kívánatos volna, ha a derék egylet ebbeli szándéka csakugyan valósulna. Az előttünk fekvő és 1876-ról szóló kimutatás az egyes könyvek cízeit először szakok szerint röviden és azután betűrendben terjedelmesen közli. A címek és a szakmutató összeállításánál a szerkesztő a Hinrichs-féle jegyzék rendszerét követte viszonyainkhoz alkalmazva, minthogy ezt Németországban is a könyvkereskedők jegyzékeik összeállításánál nagyrészt elfogadták. Ha az egylet jövőben nemcsak a magyar nyelven megjelent könyveket, hanem a többi Magyarországon élő nemzetiségek irodalmi termékeit is minél részletesebben közölné, úgy hogy ily módon Magyarország egy évi összes irodalmi működésével megismerkedhetnénk, ez által az említett egylet könyvészetünknek igen nagy szolgálatot tenne.

A kir. magyar természettudományi társulat könyvtárnoka, Heller Ágost, kiadta a társulat könyvtárának címjegyzékét egy gondosan összeállított kötetben. Az egyes könyvek cízeit először szoros betűrendben terjedelmesen, és másodszer szakok szerint röviden közli. A szakok száma 17. A könyvtár állapota jelenleg 4528 mű 8314 darabban, ezek közt van 781 magyar.